

HET MONUMENTALE STADSBEELD.

DOOR J. J. P. OUD.

Het begrip monumentaal is van innerlijken en niet van uiterlijken aard. Het kan zich manifesteren in het kleine, zoowel als in het groote. Materieele factoren vervullen hierbij geen rol.

Het is dan ook oppervlakkig te beweren, dat een klein land geen monumentalen stijl kan hebben. In Nederland is plaats voor en behoefte aan een monumentalen stijl. De evolutie in de Bouwkunst, zoowel als in de Schilderkunst, beweegt zich in de richting van het algemeene en het monumentale. Zij sluit daarin aan bij de Berlage-school en stelt zich principieel tegenover de z.g. Amsterdamsche school, waarin het monumentale verworden is tot het in beginsel decadente.

Om tot stijl te geraken is slechts het algemeene van belang. In zuiverheid van middelen optredend, zal door samenwerking der uitingen van kunst een monumentalen stijl kunnen ontstaan, omdat samenwerking alleen mogelijk is, als elke kunstvorm zich binnen zijn eigen gebied beweegt en geen onzuivere elementen toelaat. De karakteristiek van elken kunstvorm treedt dan naar voren en uiteraard doet zich de behoefte aan samenwerking gevoelen.

De karakteristiek der Bouwkunst is Plastiek. Bouwkunst is plastische kunst: kunst van ruimte-bepaling en als zoodanig in het stadsbeeld het meest algemeen uit te drukken: in het enkele gebouw en in de samenvoeging en tegen-over-elkaar-stelling van gebouwen. De stadsaanleg wordt in het algemeen beheerscht door twee factoren: straat en plein. De straat als samenrijning van huizen; het plein als centrum van straten.

Het stadsbeeld wordt hoofdzakelijk bepaald door het straatbeeld.

Bij de bepaling van het karakter van het moderne straatbeeld, zal op ideëele en praktische gronden uitgegaan moeten worden van het straatbeeld als geheel. Op ideëele gronden, zooals boven aangetoond; op praktische gronden, omdat bij de moderne stadsbebouwing meer en meer het particulier initiatief zal verdwijnen en de massa- of blokbouw in de plaats zal komen van den bouw van het afzonderlijke huis.

Het moderne straatbeeld zal dus in scherpe tegenstelling tot het oude straatbeeld, waarin de huizen willekeurig samengevoegd zijn, beheerscht worden door woningblokken, waarin de huizen zich zullen ordenen tot een rythmisch spel van vlak en massa.

De belangrijkste opgaaft voor den modernen architect is daarom het woningblok. Deze opgaaft, waarbij overheidsbemoeiing noodzakelijk is, vraagt haar karakteristieke oplossing, die zij nog niet vond in reeds uitgevoerde blokken, waarin traditioneele invloeden gehandhaafd zijn.

De karakteristieke schoonheid van het moderne bouwblok zal zich uiten in een sterk uitgesproken rythme en aanvaarding van moderne materialen. De radicale afrekening met het schijndak staat op den voorgrond met als gevolg de aanvaarding van het platte dak met zijn consequenties: de oplossing van horizontale overspanningen door ijzer- of betonwerken, de behandeling van muurvlakken en muurdoorbrekingen in modern materiaal.